

Dolmabahçe, 1/7/1936

527

Türkiye Büyük Elçiliğine

BERLİN

Sayın Büyük Elçi,

Ulu Önderimizin Atatürk'ün yüksek himayeleri altında Üçüncü Türk Dili Kurultayı 24 Ağustos 1936 da Dolmabahçe Sarayında açılacaktır. Kurultayın çalışma programının en son tadillere göre hazırlanan bir kopyesi bağlı olarak sunulmuştur.

Dış Bakanlığı yoluyla bundan önce de bildirildiği üzere Berlin Prusya Akademisi Üyelerinden olup 1919 da İstanbul Üniversitesi Profesörlüğünde ve 1934 te İkinci Türk Dili Kurultayında da bulunmuş olan Profesör Guise'nin bu Kurultaya iştirakini arzu ediyoruz. Kabul ettiği takdirde Berlinden İstanbula gelip gitme masrafları olmak üzere (400) Türk lirasına muadil Bayrakmark gönderilecek ve İstanbulda bulunduğu müddetçe oturma ve yeyip içmesi Kurunca temin edilecektir.

Sevan yaklaşmakta olduğundan ve Kurultay toplanmazdan önce bir kaç gün görüşülebilmek üzere Ağustosun 15 iyle 20 si arasında İstanbula gelmesi muvafık olacağından kendisiyle bir ayak önce görüşülerek bağlı program verilmele beraber gelip gelineceğinin tahkikini ve neticenin bildirilmesini ehemmiyetle diler, önceden teşekkürlerle iğten ve derin saygılarıma sunarım, Sayın Büyük Elçi.

TÜRK DİL KURUMU
Genel Sekreteri

İlişik : 2

Dolmabahçe,

528

Türkiye Elçiliğine

BUDAPESTE

Sayın Elçi,

Ulu Önderimiz Atatürk'ün yüksek himayeleri altında Üçüncü Türk Dili Kurultayı 24 Ağustos 1936 da Dolmabahçe Sarayında açılacaktır. Kurultayın çalışma programının en son tadillere göre hazırlanan bir kopyesi bağlı olarak sunulmuştur.

Dış Bakanlığı yoluyla bundan önce de bildirildiği üzere Peşte Akademisi Üyelerinden Profesör Németh'in bu Kurultaya iştirakini arzu ediyoruz. Kabul ettiği takdirde Budapeşteden İstanbula gelip gitme masrafları olmak üzere (250) Türk lirasına müadil Macar parası gönderilecek ve İstanbulda bulunduğu müddetçe oturma ve yeyip içmesi Kurumca temin edilecektir.

Zaman yaklaşmakta olduğundan ve Kurultay toplanmazdan önce bir kaç gün görüşülebilmek üzere Ağustosun 15 iyle 20 si arasında İstanbula gelmesi muvafık olacağından kendisiyle bir ayak önce görüşülebilmek üzere bağlı program verilmekle beraber gelip gelineceğinin tahkikini ve neticenin bildirilmesini ehemmiyetle diler, önceden teşekkürlerle içten ve derin saygılarını sunarım, Sayın Elçi.

TÜRK DİL KURUMU
Genel Sekreteri

İlişik : 2

N.S.

Türkiye Büyük Elçiliğine

BERLİN

Sayın Büyük Elçi,

Profesör Edlinger'in eseri hakkında Dış İşleri Bakanlığına gönderdiğiniz 25/4/1936 da yazılmış 128-249 sayılı yazınızın kopyasını aldık. Bu işte ilkinden beri gösterdiğiniz yüksek kayraya ve muaffakiyetli çalışmaya çok teşekkür ederiz. Bu yazınızda ileri sürülen sorular hakkında düşüncüklerimiz şunlardır :

1-Eserin birinci cildinden 25 tane bulunamazsa, elde bulunduğunu bildirdiğiniz 13-15 tanenin gönderilmesini de yeter görürüz.

2-İkinci cildin müveddeleri olarak evvelce bize gönderilmiş olan dört defteri olduğu gibi kurye ile göndermek üzere Dış İşleri Bakanlığımıza verdik. Bu defterlerden ikisi, bu cildin ilk müveddeleri olduğu ve öteki ikisi tashih ve tevsi suretiyle asıl müveddeleri teşkil ettiği buradaki uzmanımızın raporundan anlaşılmalıdır . Bunun burada kopyasını çıkarmak usun ve göç olacağı ve müellifin yeniden baskı tashih ve ilâveler yapması da muhtemel bulunduğu için kendilerine yüksek bir itimat eseri olarak müveddeleri olduğu gibi gönderdiğimizizi ve bu ikinci cildin de bir ayak önce bastırılmasını beklediğimizi Profesörün oğluna bildirmenizi rica ederim.

307

3- Gazetelerle neşriyat işini baskıdan sonraya bırakmak hususundaki mütaleanız yerindedir. Bu ince düşünüşünüze de ayrıca teşekkür eder, saygılarımı sunarım, Sayın Büyük Elçi .

TÜRK DİL KURUMU
Genel Sekreteri

MÜS/

gönderilen eserin

tesellüm makbuzun

Dış Bakanlığının

306 sayılı yazısına

bağlıdır

TÜRKİYE CÜMHURİYETİ
BELGRAD ELÇİLİĞİ

Belgrad, 21 Ağustos 1936

No : 13.930

Sayın Bayım,

13/8/936 tarihli ve 816 sayılı tahriratlarının vurudu üzerine bura Hariciye Nezareti nezdinde derhal icab eden teşebbüsatta bulundum ve bu meselenin bir an evvel hüsnü intacına gayret olunacağı vadini aldım.

Ahiren Hariciye Nezareti Yugoslavya Hükümetinin Türk Dil Kurultayına murahas göndermeğe davet edilmesinden dolayı teşekküratını iblâğdan sonra yaz tatili münasebetile mütehasis Profesörlerin mezuniyetle gittiklerini, buna rağmen Maarif Nezaretinin bunlardan birkaçına telgrafla müracaat ettiğini, lâkin alınan cevapta birinin beyanı mazeret ettiğini, diğerinin de Kurultaya mlîfîd olabilmek için hazırlanması icab ettiği ve vaktin buna müsaid olamamasından dolayı özür dilediğini ilâve etmekte ve vaktinde haberdar edilmek şartıyla müteakib seneler Kurultay celselerine Yugoslavya'nın maalmemmuniye iştirake şmade olduğumı bildirmektedir.

Keyfiyeti ve delegeye verilmek üzere gönderilüb ahiren vurud eden (200) Liranın Finans Bakanlığına idesinin Bankaya yazıldığı arzeder ve kıymetli Kurultaya muvaffakiyetler dileyerek derin saygılarımı sunarım.

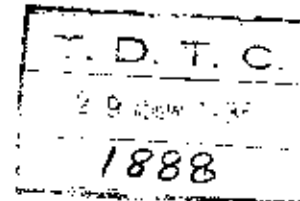
Belgrad Elçisi

Haydar Eklay

9
Gönderim
Safmanlık

Türk Dil Kurumu
Genel Sekreterliğine

©. 11.1.37
M.13

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
BERLİN BÜYÜK ELÇİLİĞİ

11-249

Berlin, 17 Şubat 1936.

İlişik: 1 suret

Prof.Dr.v.Edlinger'in
kitabı hakkında:

Türk Dil Kurumu Genel Sekreterliğine

Prof.Dr.v.Edlinger'in eserine mütedair Dış İşleri
Bakanlığına arzolunan, 38/249 numaralı ve 27.I.1935 tarihli
tahrirata ektir:

Prof.Dr.v.Edlinger'in oğlundan alınan mektubun sureti
ilişik olarak sunulmuştur. Babasının sıhhi durumunun fenalığından
bahsile eserinin bir an evvel neşredilmesi hususunda bir karar
alınmasını istirham eden mumaileyhe verilecek cevabın tezelden
bildirilmesini diler, saygılarımı sunarım.

Berlin Büyükle Elçisi

Handwritten signature: Mustafa Kemal Atatürk
Handwritten text: 17 Şubat 1936
Handwritten text: 15-0

Handwritten text: 11 II 36 11
Handwritten text: m. 126

Handwritten mark: 8.

C o p i e.

Dr.v.Edlinger, Not.-Assessor Augsburg,Alpenstr.31/I.den 12.2.1936.

An die Türkische Botschaft,
B e r l i n.

Betr.Die Ueberlassung der sprachlichen
Werke meines Vaters, August v. Edlinger,
Bamberg.

Gestatten Sie, dass ich unter Bezugnahme auf mein Schreiben vom 10.1.1936 und auf Grund des gegenwärtigen Gesundheitszustandes meines Vaters heute mir die Anfrage erlaube, ob nicht der Abschluss einer Vereinbarung über die Ueberlassung der Werke meines Vaters baldmöglichst erfolgen könne.

Mein Vater ist gegenwärtig nicht in den besten Gesundheitsverhältnissen, und ich möchte mir nicht den Vorwurf machen, die Angelegenheit in eine Zeit hinausgezögert zu haben, in welcher er keinerlei Genuss mehr von einer Anerkennung hat.

Andererseits werden Sie sicher verstehen, dass ich ein Interesse daran habe, dass zu irgend einer Zeit einmal die Werke meines Vaters auch in Deutschland gedruckt erscheinen. Um eine Vereinbarung nicht länger hinauszuzögern, erkläre ich mich damit einverstanden, dass wir (mein Vater u. seine gesetzlichen Erben) keinen Gewinn aus der Verlegung der Werke meines Vaters erzielen wollen. In Ergänzung Ihres bisherigen Angebotes bitte ich Sie daher, lediglich zu einer noch von Ihnen zu bestimmenden Zeit, die zweite Hälfte des Werkes meines Vaters über die Beziehungen zwischen den Türkischen und den indogermanischen Sprachen zu veröffentlichen.

Verzeihen Sie bitte, wenn ich auf eine baldige Lösung der vorstehenden Angelegenheit hinziele, die einzig und allein im Interesse meines Vaters gedacht ist, dessen Gesundheitszustand

durch den Abschluss der Verhandlungen vielleicht doch wesentlich gehoben werden kann. Auch die Bitte, die zweite Hälfte der Werke meines Vaters gelegentlich auch in Deutschland erscheinen zu lassen, zielt nur auf eine Anerkennung meines Vaters hin.

Ich wäre Ihnen für eine endgültige Stellungnahme in irgend einer Hinsicht sehr dankbar und zeichne

als Ihr ergebenster

gez: Dr. v. Edlinger, Not.-Assessor.

Dolmabahçe, 1/7/1936

525

Türkiye Büyük Elçiliğine

LONDRA

Sayın Büyük Elçi,

Ulu Önderimiz Atatürk'ün yüksek himayeleri altında Üçüncü Türk Dili Kurultayı 24 Ağustos 1936 da Dolmabahçe Sarayında açılacaktır. Kurultayın çalışma programının en son tadillere göre hazırlanan bir kopyesi bağlı olarak sunulmuştur.

Dış Bakanlığı yoluyla bundan önce de bildirildiği üzere Londra Şark Dilleri Okulu Direktörü M. Denisson Ross'un bu Kurultaya iştirakini arzu ediyoruz. Kabul ettiği takdirde Londradan İstanbula gelip gitme masrafları olmak üzere (550) Türk lirasına müadil İngiliz lirası gönderilecek ve İstanbulda bulunduğu müddetçe oturma ve yeyip içmesi Kurumca temin edilecektir.

Zaman yaklaşmakta olduğundan ve Kurultay toplanmadan önce bir kaç gün görüşülebilmek üzere Ağustos 16 iyle 20 si arasında İstanbula gelmesi muvafık olacağından kendisiyle bir ayak önce görüşülerek bağlı program verilmekle beraber gelip gelececeğinin tahkikini ve neticenin bildirilmesini ehemmiyetle diler, önceden teşekkürlerle içten ve derin saygılarımı sunarım, Sayın Büyük Elçi.

TÜRK DİL KURUMU
Genel Sekreteri

fişik : 2

N.S.

1/7/1936

**Üçüncü Türk Dili Kurultaya
Çalışma programı**

- 1.- Üçüncü Türk Dili Kurultayı, 24 Ağustos 1936 Pazartesi günü saat 14 te İstanbulda Dolmabahçe Sarayında açılacak ve 28 Ağustos 1936 Cuma günü akşamına kadar sürecektir.
- 2.- Kurultay Genel toplantısı, 24,25,26,27,28 Ağustos 1936 günleri saat 14 ten 18 e kadar sürecektir, sabahları ve akşamları da Komisyonlar çalışacaktır.
- 3.- Kurultay genel toplantılara gündeminin ana hatları şunlardır :
 - A. Kurum Başkanlığın açma nutku
 - B. Kurultay Başkanlık Kurumun seçilmesi
 - C. Kurum Genel Sekreterliğinin raporu
 - D. Kurultay çalışma komisyonlarının seçilmesi
 - E. Kurultay üyelerinin ve istek eden yabancı dil bilginlerinin dil meseleleri üzerine tezleri
 - F. Çalışma komisyonları raporları üzerine mütakere ve karar
 - G. Yeni iki yıllık çalışma programının mütakeresi
 - H. Kurum hesaplarının onayması ve Genel Merkez Kurulunun aklaması
 - I. Yeni Genel Merkez Kurulunun seçilmesi
 - J. Kapanma nutukları.
- 4.- Kurultay Başkanlık Kurulu, bir Başkan, iki Asbaşkan ve dört sekreterden kurulur. Kurum Genel Sekreteri bu Kurum da Üyesidir.

5.- Kurultay çalışma komisyonları üçü idari, dörtü ilmi olarak yedi tane olacaktır. İdari komisyonlar 3 - 7 üyeden, ilmi komisyonlar için gerekine göre uygun görülecek kadar kişiden kurulur. Bunlar aralarında bir başkan, bir raportör ve bir sekreter seçerler.

İdari Komisyonlar : a) Tüzük komisyonu, b) Enerjeler ve Dilergeler komisyonu, c) Bütçe komisyonudur.

İlmi Komisyonlar : a) Dil - Dil teorisi ve dil karşılaştırmaları komisyonu, b) Gramer - Sentaks komisyonu, c) Terimler komisyonu, d) Filoloji ve Lügat komisyonudur.

6.- Kurultay başkanı ile Kurum Başkanı ve Genel Sekreteri her komisyonda bulunabilir ve rey verir.

7.- Kurum tüzüğündeki değişiklikleri Tüzük Komisyonunda, yeni iki yıllık çalışma programıyla ayların Enerji ve Dilergeleri Enerjeler ve Dilergeler Komisyonunda, Kurumun geçen iki yıllık hesaplarıyla yeni bütçesi Bütçe Komisyonunda incelenir.

İlmi Komisyonlar, genel toplantıda okunan, yakut doğruya kendilerine verilen tezleri incelerler.

8.- Kurultaya verilecek tezlerin yazılı olarak en geç 15 Temmuz 1936 akşamına kadar Kurum Genel Sekreterliğine gönderilmiş olması şarttır. /1/

/1/ Yabancı bilgiler için bu müddetin usatılması mümkündür.

Bu tezlerin başlıca konuları şunlardır :

- A. Yeni Türk Dil teorisi ve Türk dilinin dünya dilleri arasındaki yeri
- B. Türk dilinin prehistorik ve historik tekâmülleri
- C. Dil devrinin amaçları ve dilimizin ihtiyaçları.

9.- Kurultay için gönderilecek tezler, Kurum Genel Merkez Kurulunca incelenerek şu kısımlara ayrılacaktır :

- A. İlmî-değeri ve Kurumun ilköğüne uygunluğu bakımından Kurultay genel toplantısında okunması gerekli görülenler
- B. Komisyonlara verilmesi uygun görülenler
- C. Geri çevrilenler.

10.- Kurultay genel toplantılarında üye olarak bulurup söz söylemek hakkı Kurumun davetlileriyle Kurum Üyelerine mahustur.

11.- Kurultayda esas, ilmî tezlerin üyelere bildirilmesidir. Bunların incelenmesi Komisyonlarda yapılır. Bununla beraber tezlerin her bir grubunun bitiminde istek edenler o tez grubu üzerine düşüncelerini Kurultaya bildirebilirler. Ancak bu düşüncelerin esaslarını ve buna göre bir'önergeleri varsa onun mahiyetini bir dileрге ile Kurultay Başkanlığına bildirmeleri şarttır.

12.- Kurultayda söz sırasını tayin etmek, toplantı zamanına sözün tutulması için her sözün süreceği müddeti tahdit etmek, sadet'ten dışarı olan sözleri kesmek ve müzakereyi yönetmek Kurultay Başkanlığının hakkıdır.